

N e n a d V e k a r i ć

Zavod za povijesne znanosti HAZU,
Dubrovnik, Lapadska obala 6

KMETSKE KUĆE DUBROVAČKOG PRIMORJA U 16. I 17. STOLJEĆU. ČEPIKUĆE

Pomoću popisa kuća nastalih prilikom sječe loza u 16. i 17. stoljeću, koji ne sadrže prezimena već patronime, analizom osobnih imena i rasporeda kuća, identificiraju se kuće i rodovi Čepikuća i time pomiče granica saznanja o tim rodovima za oko 100 godina prije nego što izvori obznanjuju njihovo prezime.

U želji da stimuliraju proizvodnju žita, kao i da zadrže monopol na proizvodnji vina, dubrovačke vlasti ograničavale su svojim podanicima sadnju loze. Dozvoljena kvota iznosa je jednu četvrtinu solda (zlatice) (1 zlatica = 1680 m²) po obitelji, a nosiocem obitelji smatrao se svaki oženjeni muškarac ili udovac, kao i udovica bez obzira imaju li djece i bez obzira koliko ih zajedno živi u kući. S vremena na vrijeme posebna komisija obilazila je teren i sjekla lozu zasađenu iznad propisane kvote. O tome je sastavljala zapisnik koji se sadržavao popis domaćina po naseljima, odnosno po kmetskim kompleksima u okviru jednog naselja. Sačuvano je nekoliko takvih popisa za područje Dubrovačkog primorja, a u razdoblju 16. i prve polovice 17. stoljeća.¹

Na spomenuti izvor već je upozoreno u dva članka. U jednom je pomoću tih popisa analiziran proces mijenjanja osobnih imena u Dubrovačkoj Republici, prijelaz s narodnih na kršćanska imena, proces koji se odvijao na teritorijima koje je Dubrovnik stekao tijekom 14. i 15. stoljeća (Pelješac, Dubrovačko primorje, Konavle).² U drugom je na temelju tih popisa izračunat broj stanovnika Dubrovačke Republike u 15, 16. i 17. stoljeću.³ Ovim radom željelo se postići sljedeće:

1) analizirati vjerodostojnost izvora i time učvrstiti ili, pak, dovesti u sumnju rezultate do kojih se došlo u prethodnim radovima (prvenstveno u onome u kojem je izračunavan broj stanovnika Republike),

¹Libro di tagliar le vite in primorie de basso (1577), ser. 17, sv. 15; Libro de Taliar le Vite de Slano a Imotizza (1583, 1606, 1610, 1626, 1642), ser. 17, sv. 19 (HAD).

²N. Kapetanić – N. Vekarić, Utjecaj kršćanstva na izbor osobnih imena u selima Dubrovačke Republike, Anali Zavoda za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku, sv. XXVIII, Dubrovnik 1990, str. 145–167.

³N. Vekarić, Broj stanovnika Dubrovačke Republike u 15, 16. i 17. stoljeću, Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, sv. XXIX, Dubrovnik 1991, str. 7–21.

2) ukazati koliko suhoparni popisi, koji čak nemaju prezimena već same patronime, mogu, kad se pomno analiziraju, pružiti informacije o dubrovačkim seoskim rodovima, pomaknuti granicu saznanja o pojedinim rodovima puno prije nego što arhivski dokumenti obznanjuju njihovo prezime⁴ i

3) prikazati kretanje stanovništva, odnosno pojedinih rodova, na konkretnom primjeru, selu Čepikućama u Dubrovačkom primorju.

*

Selo Čepikuće nalazi se u zaleđu Slanoga u Dubrovačkom primorju na granici s Hercegovinom, odnosno Popovim poljem. Pripada Župi Lisac. Sastoji se od tri zaseoka koji se zovu Gradac, Radnići i Bržići. Prema šest sačuvanih popisa, nastalih prilikom sječe loza, selo je 1577. imalo 48 kuća (oko 407 stanovnika), 1583. 50 (oko 413 stanovnika), 1606. 46 (oko 343 stanovnika), 1610. 44 (oko 322 stanovnika), 1626. 46 (oko 311 stanovnika) te 1642. 47 kuća (oko 291 stanovnik).⁵ Prema popisu pučanstva Dubrovačke Republike iz 1673/4. godine u selu je bilo 38 kuća i 227 stanovnika.⁶ Godine 1831. u selu je bilo 37, a 1890. 51 kuća.⁷

Od 1577. do 1610. godine selo je bilo podijeljeno na pet kmetskih sklopova kuća, tj. bilo je pet vlasnika kmetskih kuća odnosno posjeda. Od 1626. dva su kmetska kompleksa ujedinjena te ih je otad bilo četiri. U svih šest popisa spominje se ukupno 281 ime domaćina. U samo 11 slučajeva (3,91%) navedeno je prezime: Pasarević (Pasarić) 3 puta, Bandur 2, Ljubislavić, Bratovčić, Lalić, Boturić, Tušin i Kevelja 1. U ostalih 270 slučajeva (96,09%) naznačen je uz ime samo patronim. Treba znati da se prezime kao treći identifikacijski znak u imenskoj formuli (prvi je ime, a drugi patronim) u Dubrovačkoj Republici u pravilu u administraciji izostavljalo, a tek izuzetno navodilo (osim kad su u pitanju vlastela i dubrovački građani). Kad god su prva dva identifikacijska znaka bila dovoljna za uspješno raspoznavanje ljudi, prezime se nije pisalo. Tako je najveći broj dubrovačkih težaka, žitelja manjih sela koji su se i rjeđe spominjali u administraciji, ostao zapisan bez prezimena, jedino putem patronima. Analiza koja slijedi zapravo je borba s patronimima, pokušaj njihova dešifriranja, traženje kontinuiteta svake pojedine kuće od jednog do drugog popisa slijedeći izmjene osobnih imena i promatrajući redoslijed kuća u popisu. Kao što je izmjena osobnih imena imala svoju logiku, u slijedećem popisu domaćina bi na pr. zamijenio njegov sin pa bi se ime prethodnog domaćina prepoznalo u patronimu ili unuk koji bi ponovio ime djedovo, tako je i redoslijed u popisu imao također svoju logiku. Po-

⁴I. Sindik, Dubrovnik i okolina, SKA, SEZ, knj. 38, Naselja i poreklo stanovništva, knj. 23, Beograd 1926, također je u svojoj knjizi na puno mjesta, u odjeljku o naseljima, rabio ovaj izvor, ali nije uočio da se radi o patronimima, već je mislio da su to prezimena. Stoga, vidjevši u svakom slijedećem popisu nova prezimena (a to su zapravo bili samo novi patronimi) pogrešno je zaključivao o velikom iseljavanju iz Dubrovačkog primorja.

⁵N. Vekarić, Broj... (2), str. 13 i 18.

⁶Popis stanovništva Dubrovačke Republike iz 1673/4. godine, ser. 76, Acta Sanctae Mariae Maioris, br. 1809 (HAD).

⁷Lis1SA, Lis2SA. U radu su korištene slijedeće matične knjige župe Lisac (K=kršteni, V=vjenčani, M=umrli, SA=Status Animarum): Lis1K (1638–1704); Lis2K (1703–1766); Lis3K (1759–1774); Lis4K (1775–1810); Lis5K (1810–1856); Lis6K (1857–1909); Lis7K (1909–1969); Lis1V (1774–1857); Lis2V (1857–1969) (Arhiv Župnog ureda Lisac, dalje: AŽULis); Lis3V (1834–1857) (HAD); Lis1M (1772–1811); Lis2M (1811–1857); Lis3M (1857–1967); (AŽULis); Lis1SA (1831) (HAD); Lis2SA (cca 1890) (AŽULis).

pisivač nije popisivao bez reda, on je pratio određen geografski slijed i ako se taj slijed uspije prepoznati mogu se dešifrirati nizovi tj. niti koje povezuju pojedinu kuću od jednog do drugog popisa. Zatim, usporedbom s pomeničnim popisom iz 1673/4. godine, koji u većini slučajeva spominje prezimena roda, a dakako i uz pomoć drugih dostupnih izvora (matičnih knjiga), pokušati točno utvrditi rod o kojem je riječ i tako slijediti kuću do današnjih dana, odnosno, ako je više nema, ustanoviti njezinu približnu lokaciju.

Analiza je izvršena po nizovima u okviru kmetskih kompleksa, a rezultati analize grafički su prikazani na slikama 1–4. U prilogu se donose i dešifrirani popisi kuća i to na taj način da je u zagradi naznačeno ono čega u izvorniku nema.⁸

Kmetski kompleks A

Prvi kmetski komplet obuhvaćao je četiri kuće. U popisima domaćina ne bilježi se nijedno prezime već sami patronimi. Unatoč tome, uz pomoć analize osobnih imena i rasporeda tih kuća u naselju, kao i zahvaljujući narodnoj predaji, taj se kmetski sklop može raspoznati bez ikakvih neriješenih zagonetki. To su prve tri kuće u Čepikućama prema popisu iz 1673/4. godine koje su se nalazile na predjelu Gradac (Glumac, Pezer i Svilarović) te kuća Zbice koja se nalazila u Bržićima između današnjih kuća Pilata i Marćinka. Narodna predaja pamti da su jedino obitelji Svilarić, Maroje i Pezer bili kmetovi dubrovačkog vlasteoskog roda Saraca.⁹ Predaja, dakako, pamti zadnjeg gospodara. U vrijeme koje se istražuje u ovom radu nije bio gospodar Saraca, već Nale. Glumci su izumrli već krajem 17. stoljeća pa ih predaja ne pamti, Svilarići su negdašnji Svilarevići, Maroje je ogranak i nadimak u rodu Zbice. Pezer je danas ogranak Andrijaševića koji je doselio u kuću starih Pezera i usvojio nadimak kuće. Maroje tj. Zbice koji su 16. i 17. stoljeću živjeli u Bržićima kasnije su također prešli u Gradac, naslijedivši vjerojatno kuću izumrlih Glumaca. No i danas njihovi nasljednici imaju njivu na starom posjedu u Bržićima.

Tablica 1

VLASNICI I BROJ KUĆA KMETSKOG KOMPLEKSA A

1577. 4	1583. 4	1606. 4	1610. 3	1626. 4	1642. 4
Pasko Nikolin di Nale	(Kata de Nale) ¹⁰	Nikola de Nale	Nikola de Nale	Nikola de Nale	Nikola Grassi

Niz A1: 1577/83. Katica Nikolina, 1606/42. Marko Nikolin (1642. Marko Braičin). Pravilna izmjena osobnih imena s oca na sina čini kontinuitet niza nespornim. Godine 1673/4. to je bila kuća br. 1 (Nikola Markov Glumac), a u 20. stoljeću kuća Đik-Maroje.¹¹

⁸Čitatelj može i sam, nakon što iz popisa u prilogu eliminira podatke koje izvornik ne sadrži, a koji se nalaze u zagradi, pokušati dešifrirati nizove kuća.

⁹Kazivanje Ivana Svilarića iz Čepikuća.

¹⁰Vlasnik nije naznačen. Sudeći prema istovjetnom kmetskom kompleksu u Petrovu Selu (D) to je bila Kata de Nale.

¹¹Kad su Glumci početkom 18. stoljeća izumrli kuću je naslijedio Zbice iz Bržića (Lis2K). Zbice je nosio nadimak Maroje. Obitelj je izumrla 1857. godine, a kuću je naslijedio Đik (Đik-Maroje) (Lis2SA).

Niz A2: 1577. Tomaš Nikolin, 1583/1626. Matijaš Nikolin, 1642. Radivoj Vukašinov. Do diskontinuiteta dolazi između 1626. i 1642. godine. Budući da ostale tri kuće kmetskog kompleksa nisu sporne, mora biti da je kuća koju 1626. godine drži Matijaš Nikolin ista koju 1642. drži Radivoj Vukašinov. Domovina je ista, ali možda nije isti rod. Radivoj Vukašinov možda je domazet ili nasljednik kuće Matijaša Nikolinog. Godine 1673/4. to je kuća br. 2 (Radivoj Vukmanović), a danas kuća Andrijašević-Pezer na Gracu.¹²

Niz A3: 1577/83. Matko Petrović, 1606/26. Petar Matkov, 1642. Matko Petrov. Logične promjene osobnih imena i uvijek isti raspored kuće u popisu olakšava identifikaciju: godine 1673/4. to je kuća br. 3. na Gracu (Nikola Petrov Svilarević) koja se i danas nalazi u posjedu iste obitelji s modificiranim prezimenom Svilarić.¹³

Niz A4: 1577/1606. Raosav Petrović (1583. Raosav Nikolić, 1606. Raosav Klarić),¹⁴ 1626/42. Nikola Raosavljev. U popisu iz 1610. godine kuća nedostaje, ali već 1626. godine ponovno se pojavljuje. Po svojoj prilici popisivač ju je zaboravio jer se kuća nalazila u Bržićima izvan jezgre kompleksa u Gracu (između današnjih sklopova Pilato i Marćinko). Godine 1673/4. to je bila kuća br. 23 (Raosav Nikolin Zbice), a ognjište se ugasilo početkom 19. stoljeća.

Kmetski kompleks B

Kmetski kompleks B imao je desetak kuća i bio je razbijen na dva dijela. Dio sklopa nalazio se na Gracu (potez Hrdalo-Klis), a drugi dio u Bržićima obuhvaćajući današnji sklop Pendo i sklop Slade-Zvone-Ćurčija-Bandur-Pilato.

Tablica 2

VLASNICI I BROJ KUĆA KMETSKOG KOMPLEKSA B

1577. 10	1583. 10	1606. 11	1610. 11	1626. 9	1642. 9
Luka Frano de Luccari	Marin Vlajki	Dominik de Ragnina	Tesaurieri di S. Maria	Tesaurieri di S. Maria	Tesaurieri di S. Maria

Niz B1. 1577/1606. Mihoč Nikolić (1606. Mihoč Kamenar), 1610/42. Nikola Mihočev (1642. Nikola Mihajlov), 1642. Marija Nikolina. Osobna imena se logično izmjenjuju, logičan je i položaj kuće u svim popisima. Godine 1673/4. niz se identificira u kući br. 4, na Gracu (Đure Nikolin Mihojev), a to je zapravo obitelj Hrdalo koja je i danas u posjedu kuće.¹⁵

¹²Nikola Petrov Dražić, vjerojatno iz Trebimlje, doselio je u Čepikuće oko 1688. godine i nastanio se u kući Radivoja Vukmanovića (Lis1K). U Čepikućama je dobio prezime Pezer. Po svojoj prilici to je bilo staro prezime kuće. Pezeri (Dražići) su izumrli 1835. godine, a kuću je naslijedio domazet Andrijašević (Andrijaši-Mrše) i dobio nadimak Pezer (Lis1SA).

¹³Oblik Svilarić prevladao je koncem 17. stoljeća.

¹⁴Ne treba čuditi raznoliko pisanje istih osoba u doba kad prezimena još nisu stabilna. U ovom slučaju jednom se upotrijebio derivat djedova imena, drugi put patronim, a treći put metronim.

¹⁵Nadimak Hrdalo vjerojatno je nastao tek u drugoj polovici 17. stoljeća (no možda i ranije, ali se nije javljao u arhivskim vrelima). Prvi se s nadimkom, odnosno novim prezimenom bilježi Nikola Đurov Hrdalo (*1645) 8. prosinca 1694. godine kao jedan od tuženika u sporu protiv Marića Franova iz Trstena (Lam. Crim. sv. 34, f. 165' 171). Patronimsko prezime Mihočević nestalo je iz uporabe u prvoj četvrti 18. stoljeća.

Niz B2: 1577/1610. Marija Nikolina, 1642. Marija Nikolina. Godine 1626. popisivač je »zaboravio« ovu kuću. Ognjište se ugasilo sredinom 17. stoljeća. Nalazilo se na Gracu, u susjedstvu kuće Hrdalo.

Niz B3: 1577/1610. Marić Raosaljić, 1626. Petar Marićev, 1642. Marić Pavlov. Do diskontinuiteta osobnih imena dolazi između 1626. i 1642. godine, ali ne potpunog: Petra Marićevog zamjenjuje Marić Pavlov, po svojoj prilici nećak. Položaj kuće je nesporan. Ona se uvijek popisuje između kuće Hrdalo i kuće Maćun. Nalazila se, dakle, na Gracu: godine 1673/4. to je bila kuća br. 5. (Mihajlo Pavlov). Ognjište se ugasilo krajem 17. stoljeća. Ni u jednom zapisu nije pronađeno prezime tog roda.

Niz B4: 1577/1606. Vidoje Raićević, 1583. Stana Raićeva, 1610. Raosava Vidojeva, 1626/42. Matijaš Vidojev. Logična izmjena osobnih imena te položaj kuće čine raspoznavanje kuće nespornim. To je 1673/4. bila kuća br. 6 (Vidoje Matijašev Maćunov). koja se i danas nalazi u posjedu istog roda s promijenjenim prezimenom Klis.¹⁶

Niz B5: Tri kuće vjerojatno pripadaju istom rodu: a) 1577/1606. Luka Petrović, 1610. Petar Lukin, b) 1577/1610. Radoje Petrović, c) 1577/83. Mihajlo Petrović, 1606/10. Cvijeta Mihajlova (Mihina). Godine 1626. i 1642. umjesto tri samo je jedna kuća, a imena domaćina (Kata Matijaševa, Ivan Matijašev) ne ukazuju koja se kuća održala, a koje dva ognjišta su utrнула. Godine 1673/4. to je kuća br. 14 (Ivan Matijašev Torlak), a danas kuća Pendo u Bržićima.¹⁷ Budući da je obitelj Torlak nosila nadimak Vlah,¹⁸ moglo bi biti da je Matijaš početkom 17. stoljeća doselio na jedno od tri ognjišta.

Niz B6: Već 1577. dvije kuće pripadaju istom rodu: a) 1577/83. Antun Đurđević, 1606/42. Marić Ivanov. Godine 1577. Antun Đurđević nelogično je stavljen na prvo mjesto u kompleksu, pomiješan s kućama koje su se nalazile na Gracu. Kasnije popisivač više nije griješio. Do diskontinuiteta osobnih imena dolazi između 1583. i 1606. godine kad Antuna Đurđevića kao domaćin zamjenjuje Marić Ivanov. Iz drugih izvora, međutim, saznajemo da je Antun Đurđević imao sina Ivana, te je, prema tome, Marić Ivanov vjerojatno njegov unuk.¹⁹ Godine 1673/4. to je kuća br. 19 (Marić Ivanov Rusić), a danas kuća Čurčija.²⁰ b) 1577/83. Sladoje Đurđević, 1606/26. Božo (Božidar) Sladojev, 1626. Ivan Božov, 1642. Boško Ivanov. Specifično ime po kojem je nastalo i prezime roda lako otkriva da je 1673/4. to bila kuća br. 20 (Božo Ivanov Sladojević), u 20. stoljeću Slade, a danas Marić.²¹

¹⁶Moglo bi biti da je prezime Maćun nastalo prema spomenutom Matijašu, sinu Vidojevom (*c.1590). U 18 stoljeću nastalo je novo prezime Klis. Često se bilježe udvojenim prezimenom Maćun-Klis, a od kraja prve četvrti 19. stoljeća isključivo Klis.

¹⁷Petar, sin Krila Krilića i Kate (*1644) iz Lisca (Kotezi), preselio je oko 1673. godine u Čepikuće kao domazet kuće Torlak-Vlah (P1673/4, Lis1K). Prema osobnom imenu u Čepikućama je nastalo novo prezime Pendo, a naslijedili su i nadimak Torlaka u obliku Vlahić (kasnije modificirano u Vlajić). Staro prezime Krilić iščezlo je do kraja 17. stoljeća.

¹⁸Možda je i prezime Torlak derivat od Morlak (= Vlah).

¹⁹Do 15. srpnja 1586. godine Ivan Antunović iz Čepikuća u ime svog rođaka (cugino) Božidara Sladojevića tužio je Luku i Đura Mojsilovića iz Podgore koji su ga istukli (Lam. St. sv. 68, f.165-165', 167.).

²⁰Rusić su imali nadimak Čurčija. Izumrli su u prvoj polovici 18. stoljeća, a kuću je naslijedio Mrnarević, doselivši iz Visočana oko 1720. godine (Lis2K). Usvojio je nadimak kuće Čurčija, što je od prve četvrti 19. stoljeća glavno prezime obitelji.

²¹Od početka 18. stoljeća zovu se Slade. Izumrli su u prvoj polovici 20. stoljeća, a kuću je naslijedio domazet Marić.

Niz B7: 1577/1610. Ivan Andrić, 1626. Božo Ivanov 1626/42. Matijaš Ivanov Bandur (samo 1642. naznačeno mu je prezime) i 1642. Ivan Bandur. Jedno od rijetkih prezimena koje se spominje u popisima. Od 1626. dvije su kuće: do 1673/4. održao se prvi ogranak (br. 21 Andrija Matijašev Bandur) dok je drugi izumro, a kuću naslijedio doseljenik iz Lisca Pilato (br. 22 Marko Ivanov Pilato). Bandur i Pilato posjeduju spomenute kuće i u 20. stoljeću.²²

Niz B8: 1606/42. Marko Raosavov. U prva dva popisa, 1577. i 1583. nema ove obitelji. Sklop kuća B dobro je identificiran i nema govora da se kuća ne bi mogla prepoznati da je doista tamo. Isključeno je da je nastala diobom od neke postojeće kuće kompleksa B, jer se jedina nalazila daleko od ostalih kuća tog kompleksa, u Bržićima gdje su joj u susjedstvu bile sve same kuće kompleksa C. Dakle, kuća tada nije bila u kompleksu B: ili je u razdoblju od 1583. do 1606. sagrađena ili se prije 1606. nalazila u nekom drugom kmetskom kompleksu (možda C) pa je ne možemo prepoznati. Od 1626. godine kuća je ponovno promijenila vlasnika i prešla iz kompleksa B u kompleks C. Po svojoj prilici je novi vlasnik kompleksa C (Rado Sladojević), koji je kupio i sve kuće kompleksa D, htio zaokružiti svoj posjed te je ovu kuću, okruženu kućama sklopa C, kupio od vlasnika kompleksa B. Godine 1673/4. to je bila kuća br. 25 (Petar Markov Šara), a danas je u posjedu iste obitelji s promijenjenim prezimenom Vučina.²³ Budući da se kuća nalazi između kuće Krilović i kuće Ljubislavić, a obje obitelji starinom su Čuk, moglo bi biti da je Šarić doselio u kuću Čuk prije 1606. godine.

Kmetski kompleks C

Najveći kmetski kompleks Čepikuća bio je u drugoj polovici 16. i prvoj četvrti 17. stoljeća u vlasništvu vlasteoskog roda Tudisi. U razdoblju između 1610. i 1626. godine naslijedio ga je Rado Sladojević, dubrovački građanin porijeklom iz Čepikuća, i sjedinio ga s kmetskim kompleksom D. Tako povećan kompleks je imao 20 kmetskih kuća. Kuće su se nalazile u sva tri zaseoka Čepikuća. Na Gracu su to bile kuće Boturić, Vlahušić, Đik (danas Dolina) i Sramotić (danas Vrtiprah), u Radničima kuće Hadija i zaselak Radnići (i kuće Vlašić i Radelja). U Bržićima sklopu su pripadale kuće Đurić, Bešlja, Mihajlović, Čuk-Krilović (danas Marčinko). Čuk-Ljubislavić (danas Kriste) i Čule (danas Brbora), a poslije sjedinjenja s kompleksom D i kuća Mrše na Čukovoj Ljuti (danas Andrijašević-Mrše). Od 16 kuća prvotnog kompleksa C 1583. godine ostalo ih je 1673/4. 12.

Tablica 3

VLASNICI I BROJ KUĆA KMETSKOG KOMPLEKSA C

1577. 15	1583. 16	1606. 14	1610. 13	1626. 20	1642. 20
Pera Boža de Tudisi	nasljednici Boža de Tudisi	Nikola de Tudisi	Nikola de Tudisi	(C+D) Rado Sladojević	(C+D) Đuro Sladojević

²²Marko, sin Ivana P. i Anice (*oko 1636) iz Lisca, preselio je oko 1661. godine u Čepikuće (Bržići), u kuću obitelji Bandur. Obitelj je izumrla 1844. godine, a kuću i prezime naslijedio je domazet Goga koji je 1798. godine doselio iz zaseoka Radnića (Lis1SA). Svi današnji Pilati zapravo su Goge.

²³Nadimak Vučina nastao je u prvoj polovici 18. stoljeća i ubrzo se ostamostalio.

Niz C1: 1577/1610 Matijaš Pavlović (1606. Matijaš Boturić), 1626. Marica Matijaševa. Godine 1642. nema više te kuće. Kuća se u svim popisima nalazila na početku kmetskog kompleksa (ili na kraju, ako je popisivač započeo popis s druge strane) tako da se njezina lokacija može točno odrediti. Ta kuća nalazila se na Gracu, u susjedstvu kuće Đik, a u smjeru kuće Klis.

Niz C2: 1577/83 Đure Živković, 1606. Tomaš Antunov, 1610. Stanula Đurđeva, 1626. Ivan Petrov, 1642. Nikola Tomašević, Anka Petrova i Luka Ivanov (3 kuće). »Nered« imena u ovom nizu. No, kuća je uvijek u logičnom geografskom slijedu, između niza Boturić i niza Vlahušić. Imena se, pak, preskaču, što ukazuje da u kuću nije došao doseljenik, već se domaćinstvo naslijeđivalo po pobočnoj, a ne po direktnoj liniji. Tako bi moglo biti da je Tomaš Antunov nećak Đura Živkovića. Stanula Đurđeva, valjda žena Đura Živkovića, vjerojatno je domaćin, jer je Tomaš Antunov umro. Nikola Tomašević valjda je sin Tomaša Antunovog. Problem je, međutim, što i susjedna kuća iz niza C3 također ima Tomaša Medanovog 1606/10, a nakon toga se također prekida kontinuitet osobnih imena. Je li Nikola Tomašević sin Tomaša Medanovog? Vjerojatno nije, a evo zašto: identifikacija ove kuće u popisu 1673/4. nije teška unatoč šarolikosti osobnih imena. To je kuća br. 7 (Mihajlo Đurin Đik) na Gracu. Naime, godine 1642. Ta kuća nije bila u kmetskom sklopu A koji je potpuno identificiran, nije bila ni u kmetskom sklopu B, jer su kuće Graca (gdje se Đik nalazi) sve identificirane i završavaju kućom Maćun (Klis), nakon kojih slijede kuće drugog dijela kompleksa u Bržićima. Kompleks E obuhvaćao je samo kuće Bržića na drugom kraju Čepikuća, a kompleks D 1642. više nije postojao. Dakle, Đik je mogao biti jedino u kompleksu C, a po rasporedu kuća to su mogle biti samo kuće 15 (Nikola Tomašević), 16 (Anka Petrova) i 17 (Luka Ivanović). Godine 1626. na toj poziciji bila je samo jedna kuća (Ivan Petrov) koja se nalazila između niza Boturić i niza Sramotić. U svim popisima prije 1626. godine između Boturića i Sramotića nalazile su se dvije kuće. Jedno se ognjište, dakle, ugasilo. Da li Tomaša Medanovog ili Tomaša Antunovog (Stanule Đurđeve)? Objašnjenje vjerojatno daje prezime roda ĐIK (Điković). To prezime patronimskog je postojanja, nastalo od osobnog imena Živko. U svim istraženim popisima Čepikuća ime Živko spominje se jedino kao patronim u ovom nizu (Đure Živković). Dakle, kuća Đik potječe vjerojatno od Đura Živkovića od kojeg je Tomaš Antunov, a ne od kuće Medana Vlahušića (C) od kojeg je Tomaš Medanov. Ostaje neutvrđeno iz koje od tri kuće 1642. potječe Mihajlo Đurin Đik 1673/4. godine. Očigledno je u tom razdoblju došlo do smjene dviju generacija pa se sasvim izgubio kontinuitet imena. Danas je to kuća obitelji Dolina.²⁴

Niz C3: 1577. Medan Vlahušić, 1583. Raosav Medanović, 1606/10. Tomaš Medanov. Ognjište se ugasilo i već 1626. godine te kuće više nije bilo. Kuća se nalazila na Gracu, između kuća Đik i Sramotić (Vrtiprah). U vezi s ovim ognjištem vidi objašnjenje u nizu C2.

Niz C4: 1577/83. Pavao Radićević (Raićević), 1606/42. Božidar (Božo) Pavlov. Identifikacija ove kuće nesporna je i po osobnim imenima i po rasporedu kuća. To je 1673/4. bila kuća br. 8 (Marko Božov Sramotić), a danas kuća Vrtiprah.²⁵

Niz C5: 1583. Raosava Nikolina. Kuća se ne prepoznaje 1577, a poslije 1583. nestaje.

²⁴Marko Đurov Dolina (1848–1932) iz Orašja (Hercegovina) doselio je 1876. godine u Čepikuće (Gradac) kao domazet kuće Đik (Lis2V).

²⁵Prvo je oko 1668. kao domazet u kuću Sramotić doselio Ivan Stojanov (*oko 1638) nepoznatog porijekla i prezimena (P1673/4). U Čepikućama je obitelj dobila prezime Stojan. Izumrla je krajem 17. stoljeća. Oko 1681. godine u kuću Sramotić doselio je Matijaš Nikolin Vrtiprah nepoznatog porijekla (možda iz Malog Stona) (Lis1K).

Niz C6: 1577/1606. Raosav Stjepanović, 1610. Kata Raosavova, 1626. Rade Lazarova, 1642. Stjepan Lazarov. Identifikacija ovog niza, kao i niza Radelja, zadala je najviše muke. Naime, nakon što se kmetski kompleks D od 1626. godine ujedinio sa sklopom C, oba roda, i Hadija i Radelja, nalazila su se u tom kmetskom kompleksu. Prije spajanja tih sklopova, samo jedan od ta dva roda mogao je biti u sklopu C, jer su sve potencijalne kuće tog sklopa identificirane i ostala je kao moguća jedino kuća kojoj je u prva tri popisa, od 1577. do 1606. godine domaćin bio Raosav Stjepanović. Drugi rod morao se nalaziti tada u kmetskom kompleksu D. U tom kompleksu, u nizu D3, postojala je ista kombinacija osobnih imena (1577/83. Raosav Stjepanović, 1606. Raosav Orsulić, 1610. Stjepan Raosavov). I Hadije i Radelje žive blizu jedni drugih, u istom zaseoku Radničima. I jednoj i drugoj obitelji po kasnijim genealoškim podacima odgovara kombinacija imena Stjepan-Raosav. Dakle, C6 i D3 su Hadija i Radelja, ali ostaje dilema tko je od njih Hadija, a tko Radelja? Što pak govori raspored kuća u sklopu C? Godine 1577. kuća je, čini se, pogrešno upisana, između dviju kuća Radulinovića koje su se nalazile u Bržićima (C16). Popisivač je možda zaboravio popisati kuću pa ju je naknadno dodao pred sam kraj kmetskog kompleksa. Ništa bolje popisivač nije učinio ni 1583. godine. Opet ju je stavio na kraj, ali kako je taj popis išao obrnutim redoslijedom kuća se našla na kraju Graca, nakon kuća Đik i Boturić. Tek 1606. kuća je na pravom mjestu. Nalazi se između zadnje kuće Graca (Sramotić, danas Vrtiprah) i kuće Turohan (u Radničima). Jednako tako i 1610. godine. Po tom rasporedu ipak zaključujem da je u sklopu C bio Hadija, jer u svim kasnijim popisima nakon zadnje kuće Graca (Sramotić-Vrtiprah) a kao prva kuća Radnića dolazi Hadija, a nakon njega Turohan (danas Zvone). Radelja se, pak, uvijek popisuje kasnije, nakon kuće Turohan i Vlašić. Nelogičnost u redoslijedu kuće Raosava Stjepanovića 1577. i 1583. što sam je možda pogrešno pripisao popisivačevoj neažurnosti, ukazuje da su Hadije eventualno nakon 1583, a prije 1606. godine prešli iz zaseoka u brdu, gdje su prema predaji nekoć živjeli, u zaselak Radniće. Naime, prema tradiciji, Radelje, Hadije, Vlašići i Turohani (sve četiri obitelji iz Radnića) nekoć su živjeli u brdu između Čepikuća i Trnovice, gdje se i danas s desne strane ceste za Trnovicu vide ruševine njihovih kuća.²⁶ Rod Vlašića identificiran je u kmetskom sklopu D što možda znači da su kuće brdskih zaselaka ili većina tih kuća, pripadale baš sklopu D. Popisivač je, dakle, kuću Hadija možda stavio na kraj, jer se ona tada nije nalazila u Radničima već u kmetskom zaseoku. Godine 1673/4. Hadijama je pripadala kuća br. 9 (Stjepan Lazarov Hadija) u Radničima, a i danas je u posjedu iste obitelji.

Niz C7: 1577/83 Nikola Raosaljić, 1606/10. Ivan Raosavov, 1626/42. Nikola Ivanov. Ovaj niz vjerojatno je dobro definiran, ali zbog tada u Čepikućama rasprostranjenih imena Nikola, Raosav i Ivan ipak neke dvojbe postoje. Moglo bi biti da se Ivan Raosavov, domaćin 1606/10, ne nastavlja na Nikolu Raosaljića već po imenima logičnije na Raosava Đurđevića (C9), tim više što se i u tom nizu istovremeno gubi kontinuitet imena (1606. Petar Sladojev). No, vjerojatno ipak nije tako, jer je u oba slučaja kuća Radosava Đurđevića opisana u onom dijelu kompleksa koji se nalazio u Bržićima, dok se kuća Turohan nalazi u Radničima i, slijedeći logiku popisa, potpuno odgovara kući Nikole Raosaljića. Godine 1673/4. to je kuća br. 10, a danas kuća Zvone (s nadimkom Turan).²⁷

Niz C8: 1642. Lovro Jakobov. Ovoj kući ne nalazimo par u prethodnom popisu. Vjerojatno je nastala diobom neke od susjednih kuća, a možda je riječ o doseljeniku. Ognjište se ugasilo prije 1673/4. godine.

²⁶Kazivanje Ivana Svilarića i Ivana Hadije iz Čepikuća.

²⁷Ivan Mihov Z. (oko 1730–1790) iz Trebimlje (Hercegovina) doselio je oko 1772. godine u Čepikuće (Radnići) kao domazet kuće Turohan (Lis1M, Lis4K).

Niz C9: 1583. Pavao Ivanović, 1606. Klara Ivanova. Godine 1577. ne prepoznaje se ova kuća. Poslije 1606. ognjište se ugasilo.

Niz C10: 1577/83. Raosav Đurđević, 1606/26. Petar Sladojev, 1642. Đure Petrov. Kontinuitet osobnih imena prekida se između 1583. i 1606. godine, ali raspored ukazuje da je sigurno riječ o istom ognjištu. Moglo bi biti da je Petar Sladojev doselio u kuću Raosava Đurđevića. U kmetskom kompleksu B bio je Sladoje Đurđević (od njega potječe današnja obitelj Slade), a u kompleksu E Radoje Sladojević. Možda je iz jedne od tih dviju kuća potjecao Petar Sladojev. Moglo bi, također, biti da su Sladoje Đurđević i Raosav Đurđević braća, pa da je već prije 1577. godine Raosav prešao u drugu kuću i drugi kmetski kompleks, a zatim, ostavši bez nasljednika, doveo u kuću nećaka Petra Sladojevog. U svakom slučaju, 1673/4. godine to je kuća br. 15 (Petar Đurin), a danas kuća Đurić u Bržićima.²⁸

Niz C11: 1577/83. Stjepan Marković, 1606/10. Marko Stjepanov, 1626/42. Stjepan Markov. Kontinuitet imena je idealan, pa je identifikacija nesporna unatoč određenim dvojabama oko lokacije kuće. Godine 1577. i 1583. popisani je između Sramotića (Gradac) i Turohana (Radnići), 1606. između Đurića i Mihajlovića, 1610. je kao kaznac izvan reda na prvom mjestu u popisu, 1626. je između Mrše i Đurića, 1642. opet između Đurića i Mihajlovića kao i 1673/4. (br. 16, Stjepan Markov Bešlja). Po svemu sudeći kuća se nalazila između današnjih kuća Đurić i Čurčija u Bržićima, a u smjeru prema zaseoku Radničima. Ognjište se ugasilo krajem 17. stoljeća.

Niz C12: 1577. Matijaš Božičković, 1583/1626. Mihajlo Matijašević, 1642. Petar Mihajlov i Vukašin Mihajlov. Identifikacija kuće nije sporna, ali jest lokacija, jer se ognjište ugasilo pred više od 250 godine (u prvoj polovici 18. stoljeća). U susjedstvu joj je bila kuća Bešlja, koja se »smakla« još ranije, krajem 17. stoljeća. Približna lokacija je između današnjih kuća Pendo i Čurčija u Bržićima s time što je Bešlja bio prema Pendu, a Mihajlović prema Čurčiji. Godine 1673/4. to su bile kuće br. 17 (Ivan Petrov) i 18 (Nikola Vlahov).²⁹

Niz C13: Godine 1577. bile su već dvije kuće istog roda: a) 1577/83. Krile Ilić, 1606/26. Nikola Krilin, 1642. Krile Nikolin. Zahvaljujući rijetkom imenu Kriće, kao i pravilnoj izmeni osobnih imena, kuću je lako definirati. Godine 1673/4. to je kuća br. 24 u Bržićima (Krile Nikolin Ćuk), a danas Marćinko.³⁰ b) 1577. Petar Ljubisaljić, 1583. Petar Nikolić, 1606/10. Ivan Nikolin, 1626. Lucija Perićeva, 1642. Lucija Nikolina. Godine 1673/4. to je kuća br. 26 (Nikola Ivanov Ćuk) u Bržićima, a danas kuća Kriste.³¹ Početak i kraj niza sigurno su dobro definirani zahvaljujući prezimenu Ljubisaljić koje se spominje 1577. godine. Obitelj se sve do utruća u prvoj četvrti ovog stoljeća zvala Ljubislavić-Ćuk. No, dvojbe su u identifikaciji sredine niza. Kuća je locirana u grupi s kućama Krilović (danas Marćinko) i Šarić i to tako da je ona posljednja u grupi, u smjeru kuće Čule (danas Brbora). U popisu iz 1626. po rasporedu to bi mogla biti kuća Marija Markova (C14) koja je popisana između Šarića i Čule. No, vjerojatnije je ipak kuća Lucije Perićeve što se naslanja na Krilovića i Šarića. U svim prethodnim popisima Ljubislavić je bio u susjedstvu s Krilovićem (što je i logično jer su starinom te dvije obitelji isti rod Ćuk). No, po osobnim

²⁸Do sredine 17. stoljeća zovu se Sladojević, kasnije Đurić, prema Đuru Petrovom Sladojeviću (*1680) ili njegovu djedu, također Đuru Petrovom Sladojeviću (*oko 1595).

²⁹Obitelj se kasnije zove Mihajlović, a ogranak iz kuće 18 Vlahić.

³⁰Prema Krilu zovu se od početka 18. stoljeća Krilović. Obitelj je izumrla sredinom 18. stoljeća, a kuću i prezime Krilović naslijedio je domazet Vlašić iz Radnića (Lis2K). Josip Markov Marćinko (1864–1902) iz Glumine (Hercegovina) doselio je 1875. godine u Čepikuće (Bržići) kao domazet kuće Krilović (Lis2V, Lis2SA).

³¹Vido Andrijin Kriste (1834–1905) iz Trebimlje (Hercegovina) doselio je 1864. godine u Čepikuće (Bržići) u kuću obitelji Ljubislavić-Ćuk (Lis2S). Usvojio je nadimak kuće Ćuk.

Niz C16: 1577/83. Marica Cvjetkova, 1606/42. Nikola Cjetkov. Identifikacija kuće nije sporna jer i analiza imena i raspored kuće dokazuju da je to 1673/4. kuća br. 27 (Ivan Nikolin Čule) u Bržićima, odnosno današnja kuća Brbora.³²

Niz C17: 1577/83. Vladislava Radulinova i 1577. Petar Radulinović. Godine 1577. između kuće Vladislave Radulinove i Petra Radulinovića nalazi se kuća Raosava Stjepanovića (C6). Sudeći prema kasnijim popisima ta se kuća nalazila na drugom mjestu i 1577. njezina je lokacija pogrešna. Zbog toga nema dovjbe da obje kuće koje spominje ime Radulina pripadaju istom rodu. Godine 1583. ostala je samo jedna kuća, a 1606. više nijedna. Ovo ugašeno ognjište vjerojatno se nalazilo u Bržićima, u susjedstvu kuće Čule (danas Brbora). Ili, ako je kuća Raosava Stjepanovića ipak bila ispravno popisana, možda se kuća nalazila u napuštenim brdskim zaseocima Čepikuća (vidi obrazloženje u nizu C6).

Niz C18: 1577/1606. Petar Pavlović, 1610. Matijaš Petrov, 1626. Katarina Petrova, 1642. Raić Boškov. Ovo je bila posljednja kuća u kmetskom kompleksu i nalazila se u Bržićima u susjedstvu kuće Čule (današnje kuće Brbora), a u smjeru kuća Lalića odnosno Rabadija. Problemi s identifikacijom niza nastaju 1626. godine kada se kmetski kompleks D stopio s kompleksom C, pa su se najednom iza kuće Čule na kraju kompleksa našle tri, a ne samo jedna kuća kao ranije. Po imenima najbliža ovom nizu je kuća Katarine Petrove. Godine 1642. opet je na kraju bila samo jedna kuća s potpuno novom kombinacijom imena (Raić Boškov). Možda je smjena generacija prikrila kontinuitet roda ili je, pak, kuću naslijedio doseljenik. Godine 1673/4. to je bila kuća br. 28. (Radić Božidarov). Ognjište se ugasilo u prvoj polovici 18. stoljeća. Ni u jednom zapisu ne spominje se prezime roda.

Niz C19: 1626. Stjepan Tušin. Ne nalazi se par ovoj kući u ranijim popisima. Možda je riječ o doseljeniku. Ognjište se ugasilo prije 1642. godine.

Niz C20: 1626. Nikola Ivanov. U prethodnim popisima ovaj se niz ne prepoznaje. Kasnije se možda vezuje na niz C15 (Kevelja). Po imenima bi moglo tako biti, ali raspored u popisu to ne potvrđuje. Ognjište se vjerojatno ugasilo prije 1642. godine.

Kmetski kompleks D

Kmetski kompleks D pripadao je u drugoj polovici 16. i prvoj četvrti 17. stoljeća vlasteoskom rodu de Cerva da bi ga onda naslijedio (kupio) dubrovački građanin Rado Sladojević i sjedinio s kmetskim kompleksom C. Ovaj je kompleks, čini se, imao najmanje atraktivne lokacije s obzirom da se baš u tom kompleksu najveći broj ognjišta ugasio. Od 8 1583. godine ostalo ih je samo 3 1673/4. godine. Moglo bi biti da su dio kompleksa sačinjavale kuće u napuštenim zaseocima Čepikuća koji su se nalazili na putu za Trnovicu. Već je spomenuta predaja u Čepikućama da su na tim lokacijama kuće imali Radelje, Vlašići, Hadije i Turohani, obitelji koje kasnije žive u zaseoku Radnićima. Vlašići i Radelje doista su i identificirani u ovom kmetskom sklopu. Pored njih u kompleksu D nalazila se i obitelj Mrše iz Čukovih Ljuti u Bržićima.

³²Obitelj je izumrla koncem 17. stoljeća, a kuću i prezime naslijedio je domazet Petar, sin Mitra. Pleština-Radmilli i Klare (*1632) iz Mravince, koji je kao domazet doselio oko 1663. godine i usvojio prezime Čule (P1673/4, Lis1K). Ivan Baldov Brbora iz Đonte Dola doselio je 1824. godine kao domazet u kuću Čule-Šimo (Lis1K).

Tablica 4

VLASNICI I BROJ KUĆA KMETSKOG KOMPLEKSA

1577. 7 Bernard Gabrijel de Cerva	1583. 8 Bernard (Gabrijel) de Cerva	1606. 5 Junije de Cerva	1610. 5 Junije de Cerva	1626. D → C	1642. D → C
---	---	----------------------------------	----------------------------------	----------------	----------------

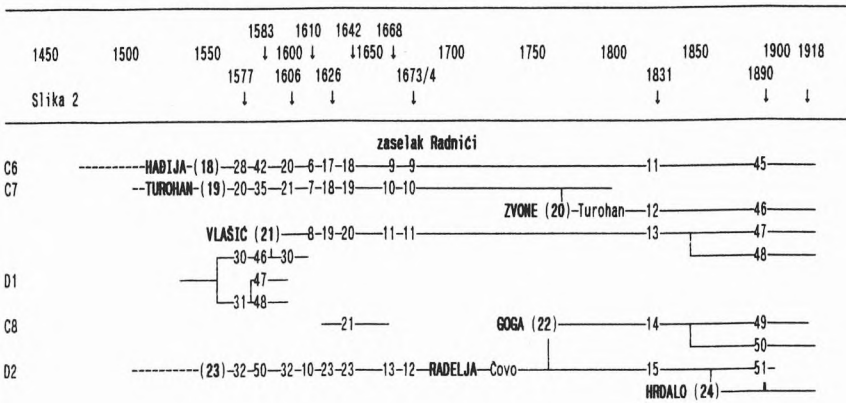
Niz D1: 1577/1606. Ivan Cvjetković, 1577/83. Jakov Cjetković, 1583. Vidoje Jakobović; 1610/26. Ivan Stjepanov, 1642. Matijaš Ivanov. Ivan i Jakov Cvjetković vjerojatno su braća, tako da dvije kuće pripadaju istom rodu. Jakovljeva kuća dijeli se 1583. u dvije, ali obje 1606. više ne postoje. Kod Ivanove kuće gubi se kontinuitet imena između 1606. i 1610. godine. Umjesto Ivana Cvjetkova domaćin postaje Ivan Stjepanov. Nema sumnje da je riječ o istom ognjištu, jer sve ostale kuće 1610. godine imaju svoj par 1606. godine. Godine 1626. i 1642. kuća se nalazi u kmetskom kompleksu C. To je 1673/4. godine kuća br. 11 (Mato Ivanov Vlahović), a danas kuća Vlašić u Radničima. Sudeći po prezimenu Vlašić moglo bi biti da je Ivan Stjepanov doselio iz Hercegovine u kuću Ivana Cvjetkovića te otud diskontinuitet imena u nizu.

Niz D2: 1577/1606. Raosav Stjepanović (1606. Raosav Orsulić), 1610. Stjepan Raosavov, 1626. Kata Stjepanova, 1642. Andrija Stjepanov. Identifikaciju ove kuće obrazložio sam već prilikom identifikacije kuće Hadija u kmetskom kompleksu C. Godine 1673/4. to je kuća br. 12 (Radelja Stjepanov), a danas kuća Hrdalo-Radelja u Radničima.³³

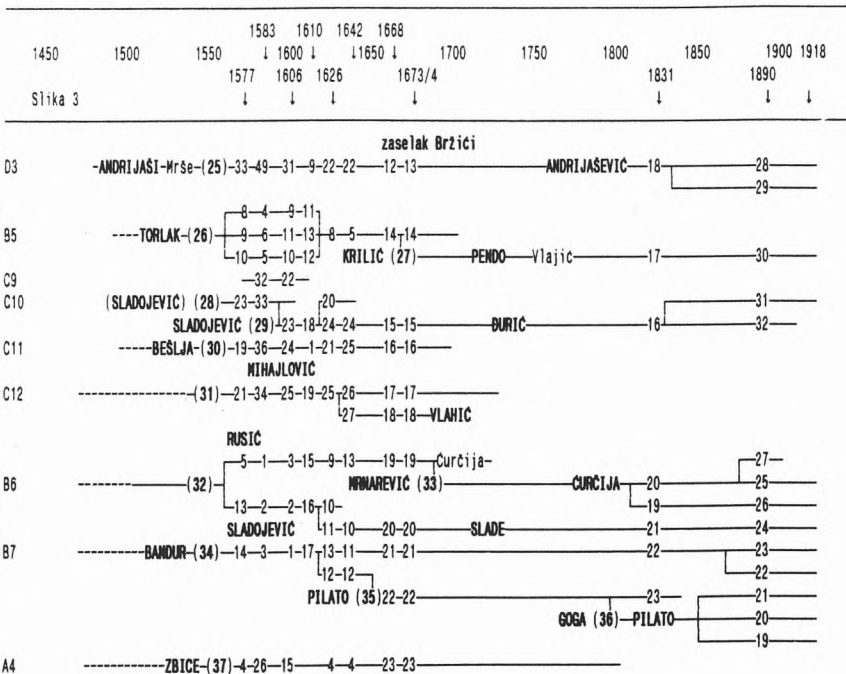
Niz D3: 1577/83. Raosava Mihajlova, 1606/10. Nikola Mihajlov, 1626/42. Ivan Nikolin. Kontinuitet kuće siguran je tek od 1626. godine kada se ona nalazi u kmetskom kompleksu C. No, ne može se povezati ni s jednom kućom tog kompleksa 1610. godine i ranije. Isključeno je da se ne može prepoznati zbog diskontinuiteta osobnih imena jer su sve ostale kuće dobro identificirane. Dakle, kuća 1610. godine nije bila u kompleksu C, već je morala biti u kmetskom kompleksu D koji se od 1626. sjedinio s kompleksom C. I po kontinuitetu imena, a i po rasporedu to je mogla biti jedino kuća domaćina Nikole Mihajlova 1606/10, odnosno njegove majke Raosave Mihajlove 1577/83. godine. U tri popisa kompleksa D kuća se nalazi između kuća Vlašić i Radelja, samo u jednom (1577) redoslijed je Vlašić – Radelja – Mrše. U okviru kompleksa C 1626/42. opet se ta kuća nalazi između Vlašića i Radelje. Ostaje nejasno zbog čega je popisivač skoro redovito popisivao redoslijedom Vlašić – Mrše – Radelja, a ne logičnije Vlašić – Radelja – Mrše, jer su Vlašići i Radelje živjeli u Radničima, a Mrše na Čukovim Ljutima koji pripadaju Bržićima. Možda su i Mrše prethodno živjeli u Radničima. Godine 1673/4. to je bila kuća br. 13 (Ivan Nikolin) koja i danas pripada istom rodu Andrijašević-Mrše.

Niz D4: 1577/1610. Krile Ivanović (1577. Krile Mihajlović), 1577/83. Petar Ivanović, 1606/10. Raosava Petrova. Krile i Petar Ivanović možda su braća, tako da dvije kuće vjerojatno pripadaju istom rodu. Rod se dobro prati sve do sjedinjenja kmetskih sklopova C i D. Nakon toga gubi se trag. Po imenima mogla bi mu odgovarati kuća Ivana Petrova u sklopu C, ali u tom slučaju bi se izgubila nit kuće Đik. Godine 1610. kompleks D popisan je u dva dijela, što ukazuje da je i sam kompleks bio razdijeljen u dvije odjelite grupe kuća (slično je bilo i u kompleksima B i C gdje se odijeljene grupe kuća mogu vrlo dobro sagledati). U prvoj grupi kuća bili su Vlašić, Mrše i Radelja, a u drugoj grupi su bile dvije kuće ovog niza. Prve tri kuće su

³³Obitelj Radelja izumrla je 1900. godine, a kuću je naslijedio Hrdalo koji je 1865. godine s Graca prešao u kuću svog ujaka Rada Petrovog Radelje (Lis2SA).

Slika 2

Slika 3

na potezu Radnići-Čukove Ljuti, a to bi moglo značiti da su dvije kuće ovog niza bile u Brzićima. To je još jedan argument (pored kontinuiteta kuće Đik) da ovom nizu ne pripada kuća Ivana Petrovog 1626. koja se nalazila na Gracu. Moglo bi biti da ova ognjišta slijede 1626. godine kuće nizova C14, (Marija Markova), C19 (Stjepan Tušin) ili C20 (Nikola Iva-

nov), kojima nije utvrđen par iz ranijih popisa. Te kuće nalazile su se u Bržićima, u susjedstvu kuće Čule (danas Brbora). No, i te kuće su se ugasile: prve dvije prije, a treća poslije 1642. godine, tako da 1673/4. ovo ognjište sigurno više nije postojalo.

Niz D5. 1577/83. Petar Radivojević. Ognjište se ugasilo između 1583. i 1606. godine. Kuća se po svojoj prilici nalazila u Bržićima, u susjedstvu kuće prethodnog niza.

Kmetski kompleks E

Kmetski kompleks E, za razliku od drugih, bio je lociran samo na jednom mjestu. Obuhvaćao je južni dio Čepikuća, odnosno zaseoka Bržića, tj. sve kuće uz današnje komplekse Rabadija-Potrebica i Delalija. U tom sklopu nalazile su se kmetske kuće Pasarića, Lalića, Jelušića, Suđa, Marića, Dugonića, Dimaka i još nekih rodova neutvrđena prezimena. Vlasnik kmetskog kompleksa bila je u drugoj polovici 16. i prvoj četvrti 17. stoljeća vlasteoska obitelj Cerva, a nakon toga sklop je naslijedio (kupio) Pasarić, bivši kmet Cervin.

Tablica 5

VLASNICI I BROJ KUĆA KMETSKOG KOMPLEKSA E

12 Martolica Drago de Cerva	12 Martolica Drago de Cerva	12 Martolica (Drago) de Cerva	12 Marin de Cerva	13 Petar Pasarić (Pasarev)	14 Petar Pasarić
--------------------------------------	--------------------------------------	--	-------------------------	----------------------------------	---------------------

Niz E1: 1577/83. Petar Raosaljić (1583. Petar Lalić), 1606/26. Ivan Petrov, 1642. Ivan Mihajlov i Matijaš kovač. Kućom Lalić počinje kmetski kompleks E pa ju je dosta lako pratiti, jer se uvijek nalazi na prvom mjestu (ili posljednjem, ako je popis krenuo s druge strane). Samo 1642. popisivač je na prvo mjesto stavio Pasarića, i to zato jer je Pasarić tada bio i vlasnik čitavog kompleksa. U popisu iz 1583. navodi se i prezime obitelji. Godine 1642. bile su dvije kuće obitelji Lalić, 1673/4. to su bile kuće br. 29 (Ivan Mihov Lalić) i 30. (Mato Lalić). I početkom 20. stoljeća kuća je bila u vlasništvu iste obitelji.³⁴

Niz E2: 1577. Ivan Božidarević, 1583/1610. Nikola Ivanović (1606. Nikola Pasarević), 1626/42. Petar Pasarić, 1642. Nikola Božidarov. Uglednoj obitelji Pasarića, koja je 1626/42. bila i vlasnik ovog kmetskog kompleksa, u čak tri popisa spominje se prezime. Jedina dilema kod identifikacije jest da li je kuća Nikole Božidarovog 1642. također kuća Pasarića. No, ima više argumenata koji to potvrđuju: ime Božidar javlja se kroz čitavo razdoblje samo u obitelji Pasarić u kmetskom kompleksu E, 1673/4. godine također se vide dvije kuće Pasarića, raspored kuće 1642. između Lalića i sigurnog Pasarića ne ostavlja prostor da bi to mogla biti neka druga obitelj. Do diobe je došlo prije 1642. godine, vjerojatno u onom trenutku kad je Pasarić stekao čitav kmetski kompleks. Tada je vlasnik kmetskog kompleksa ostao na starom ognjištu (taj ogranak prozvao se u 18. stoljeću Rabadija i tako se zove i danas), a njegov rođak prešao je u krajnji sklop kuća (uz Delalije, gdje je danas Pasarića kula) i zadržao izvorno prezime Pasarić (na crtežu E2a). Godine 1673/4. to su

³⁴Ivan Nikolin nepoznatog prezimena iz Kotora, kovač, doselio je oko 1716. godine u Čepikuće (Bržići) u jednu od kuća obitelji Lalić (Lis2K). Usvojio je prezime kuće Lalić te nosio nadimak Kotorac. Obitelj je izumrla 1818. godine. Stari Lalići izumrli su 1855. godine smrću Mata Đurovog Lalića (1773–1855), ali je u kuću kasnije, oko 1882. godine, došao njegov unuk Đuro (*1856) iz ogranka koji je prethodno bio odselio na Bosanku (Lis2SA).

bile kuća br. 31 (Nikola Petrov Pasarić), danas Rabadija, i 35. (Nikola Ivanov Pasarić), danas Pasarić.

Niz E3: 1577/83. Marko Nikolić, 1606/42. Petar Markov. U svim popisima kuća se drži uz kuću Pasarić (osim 1642. jer je tada Pasarić stavljen na početak kao vlasnik kmetskog kompleksa). Godine 1673/4. to je bila kuća br. 32 (Luka Markov Jelušin), a danas Potrebeca.³⁵

Niz E4: 1577/83. Raosava Ivanova, 1606/42. Mihajlo Ivanov. I raspored kuće (uz kuću Jelušić) i osobna imena olakšavaju identifikaciju kuće. Kontinuitet imena prekida se između 1642. i 1673/4. godine kada umjesto Mihajla Ivanovog za domaćina dolazi Raosav Matov Suda. No, genealoška analiza potvrđuje da je riječ o istoj obitelji. Naime, Raosav Matov Suda kršten je 22.4.1651, a njegov stariji brat Mihajlo tri godine ranije, 3.6.1648. godine. Nema sumnje, dakle, da je Raosavov otac Mato bio sin Mihajla Ivanovog (i po njemu dao starijem sinu ime Mihajlo).³⁶ Godine 1673/4. to je bila kuća br. 33 (Raosav Matov Suda), a ognjište se ugasilo 1821. godine, nekoliko godina nakon kuge od koje su pomrle četiri osobe u kući.

Niz E5: 1577/83. Nikola Tomašević, 1606/1610. Milica Nikolina, 1626. Ivan Nikolin, 1642. Marica Nikolina. S kućom Tomašević počinju problemi traženja kontinuiteta u ovom kompleksu. Naime, od 9 ognjišta 1626. ostala su 1673/4. samo 4, a istovjetna osobna imena otežavaju identifikaciju. Prva dvojba u nizu nastaje 1626. godine. Nastavlja li Ivan Nikolin kuću Milice Nikoline? U susjedstvu je kuća Mihoča Nikolinovog koji bi također mogao biti iz ovog niza. U prva četiri popisa kuća je uvijek bila iz kuće Suda, to je 1642. kuća Marice Nikoline. Kuća se nalazila u Bržićima, a ugasila se sredinom 17. stoljeća.

Niz E6: Tri kuće možda pripadaju istom rodu: a) 1577/83. Luka Petrović, 1606/10. Raosav Lučić, 1626. Pavao Raosavljev, 1642. Ivan Pavlov. Ognjište se ugasilo sredinom 17. stoljeća, b) 1577/83. Medan Petrović kovač, 1606/10. Mihajlo Medanov, 1626. Vučica Mihajlov. Ognjište se ugasilo prije 1642. godine, c) 1577. Matijaš Petrović, 1583. Klara Matijaševa, 1606/10. Miloš Matijašev, 1626. Matijaš Milošev, 1642. Ivan Milošev. Ognjište se ugasilo sredinom 17. stoljeća.

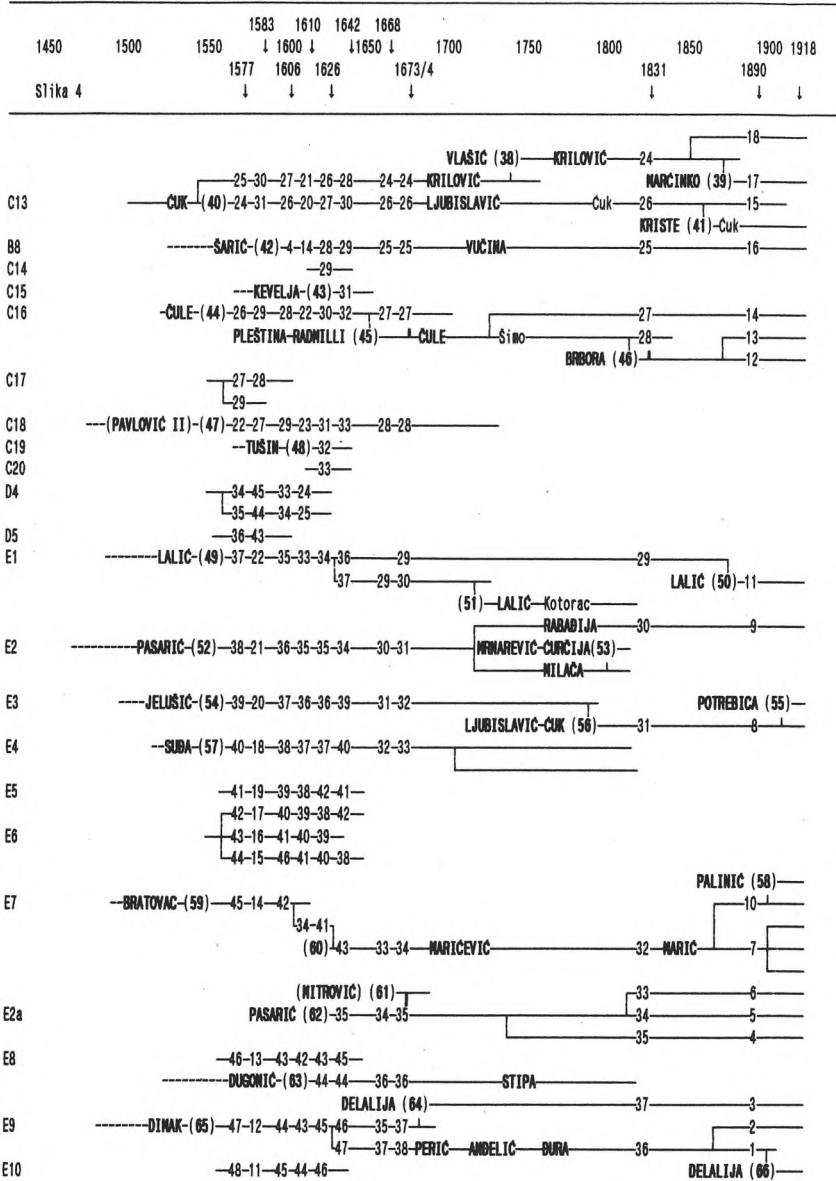
Niz E7: 1577. Martin Bratovčić, 1583. Klara Martinova, 1606. Cvijeta Martinova, 1610. Veselica Stjepanova, 1626. Stojan Matijašev, 1642. Stjepan Marićev. Do 1606. godine riječ je sigurno o ognjištu Bratovčić. Godine 1610. prekida se kontinuitet osobnih imena, a ni raspored kuća ne dokazuje da Veselica Stjepanova pripada tom ognjištu. Metodom isključivanja, pronalaženjem parova domaćina 1606. i 1610. proizlazi da jedino ta kuća može biti Bratovčić. Kontinuitet imena gubi se i 1626. (Stojan Matijašev) i ponovno 1642. (Stjepan Marićev), ali sudeći po rasporedu, riječ je o starom ognjištu Bratovčić na koje su, po svoj prilici, došli doseljenici. Godine 1642. to je kuća br. 34 (Stjepan Marićev) u Bržićima koja i danas pripada istom rodu Marić.³⁷

Niz E8: 1577/83. Radić Sladojev (Radoje Sladojević), 1606/10. Petar Nikolin, 1626. Mihoč Nikolin, 1626/42. Božo Raosavin, 1642. Vlaho Raićev. Identifikacija niza vrlo je sporna. Kontinuitet imena gubi se između 1583. i 1606. godine, kada umjesto Radoja Sladojevića domaćinom postaje Petar Nikolin. No, ognjište bi trebalo biti isto jer se uvijek nalazi između kuće Dimak i Bratovčić. Niz se prekida i 1626. Pretpostavljam, po rasporedu kuća, da ga nastavljaju Mihoč Nikolin i Božo Raosavin, ali osim rasporeda drugih jačih dokaza nema. Go-

³⁵ Obitelj je izumrla krajem 18. stoljeća. Kuću je naslijedio Ljubislavić-Ćuk (Lis3K), a od Ćuka Potrebeca iz Zatmorja koji je doselio u Čepikuće oko 1914. godine (Lis2SA).

³⁶ Lis1K.

³⁷ U jednu od kuća Marić doselio je 1902. godine Mato, sin Antuna Palinića i Kate Grubišić (1858–1906) iz Gornjeg Muća (Lis2V, Lis2SA).

Shika 4

dine 1673/4. to bi bila kuća br. 36 (Antun Stjepanov Dugonić) u Bržićima. Ognjište se ugasilo u prvoj četvrti 19. stoljeća (nedugo nakon kuge koja je pogodila tu obitelj).

Niz E9: 1577. Vlahuša Đurđević, 1583/1610. Matijaš Vlahušić, 1626/42. Petar Matijašev. U ovom nizu dvojba je pripada li 1642. Stjepan Matijašev nizu ili ne. Sudeći po osobnim imenima i po susjedstvu kuće moglo bi biti tako. No, nejasno je odakle mu kasnije prezime Perić. Također, po poziciji u naselju trebao bi pripadati slijedećem nizu koji se prekida baš u razdoblju od 1626. do 1642. godine. Ne isključujem mogućnost da je Stjepan Matijašev doista od Dimaka, a naslijedio kuću izumrle susjedne obitelji. Godine 1673/4 bile su to kuće br. 37 (Mato Petrov Dimakov), danas Delalija, i 38 (Mihajlo Stjepanov Perić), danas Delalija i Pilato.³⁸

Niz E10: 1577, 1606/10. Jakov Pavlović, 1583. Margarita Pavlova, 1626. Klara Jakovljeva. do 1626. godine kuća se prati bez dvojbe, a onda se ognjište vjerojatno gasi. Moguće je da se kontinuitet kuće nastavlja Stjepanom Matijaševim 1642. godine (vidi tumačenje prethodnog niza).

*

Analizom popisa domaćina od 1577. do 1642. godine, popisâ koji ne sadrže prezimena već samo patronimske oznake, promatrajući izmjene osobnih imena od jednog do drugog popisa kao i raspored domaćina u okviru naselja i kmetskih sklopova kuća, identificirane su kuće i rodovi Čepikuća te utvrđen njihov kontinuitet s popisom iz 1673/4. godine. Budući da se na temelju drugih izvora i pomoću drugih »negenealoških« metoda rodovi Dubrovačkog primorja uspješno i sistematski mogu pratiti tek od kraja 17. stoljeća (jer se prije rijetko bilježe prezimena, a matičnih knjiga nema), pomaknuta je granica saznanja o tim rodovima za oko 100 pa i više godina. Utvrđeno je da sva ognjišta iz 1673/4. godine, osim ognjišta Šarić, postoje i 1577. godine, a povrh njih 1577. postojala su još neka koja su se u tih 100 godina ugasila. Time su se potvrdile spoznaje da je u 17. stoljeću došlo do značajnijeg pada broja stanovnika. Neki rodovi, čija su se osobna imena iz generacije u generaciju pravilnije izmjenjivala, a raspored u popisu bio logičan, identificirani su s velikom sigurnošću (Glumac, Svilarić, Zbice, Hrdalo, Maćun (Klis), Sladojević (Slade i Rušić), Bandur, Sramotić, Bešlja, Mihajlović, Đurić, Ćuk-Krilović, Ćule, Lalić, Pasarić, Jelušić i Suda), neki, pak, s velikom vjerojatnošću (Ćuk-Ljubislavić, Hadija, Radelja, Dimak, Turohan, Đik). Kod nekih kuća nije bilo dileme prilikom utvrđivanja ognjišta, ali je ostala dilema postoji li kontinuitet roda ili je u kuću došao doseljenik (Pezer, Torlak, Vlašić). Dakako, ostala su i neka otvorena pitanja: je li pogodena identifikacija kuća Andrijaši-Mrše, Marićević, Dugonić, je li Šarić doseljenik ili je promijenio kmetski kompleks, ostalo je i nekoliko kuća kojima nije utvrđen kontinuitet itd. No, u cjelini, vide se konture kretanja rodova Čepikuća u 16. i 17. stoljeću. Opaža se da u tom razdoblju značajnijih migracija nije bilo i da bitnih promjena ne bi trebalo očekivati ni za još slijedećih 100 godina unatrag. Većina identificiranih rodova zacijelo je živjela u Čepikućama i krajem 15. stoljeća, a koliko ranije teško je odrediti, jer se krajem 15. stoljeća mogla očekivati veća migracija iz Hercegovine pa i Bosne.

³⁸Ogranak Dimak izumro je krajem 17. stoljeća, a kuću je naslijedio Ivan Mihov Delalija nepoznatog porijekla, koji je kao domazet doselio u Čepikuće oko 1685. godine (Lis1K). Ogranak Perić prozvaao se prvo Anđelić, a od posljednje četvrti 18. stoljeća stabiliziralo se prezime Đura. Jedna grana obitelji Đura izumrla je 1896. godine, a kuću je naslijedio Delalija. Druga grana, a time i čitav rod, izumrla je u prvoj polovici 20. stoljeća, a kuću je naslijedio domazet Pilato (Lis2SA).

Ono što je posebno važno jest da spomenuta analiza dokazuje da su popisi nastali prilikom sječe loza pouzdan izvor za utvrđivanje broja kuća, a time i broja stanovnika. Samo dvaput u šest popisa primijećeno je da je popisivač zaboravio upisati jednu kuću, što je zanemarivo malo. Kontinuitet kuća koji se može pratiti od jednog do drugog popisa isključuje mogućnost da je pri njihovu sastavljanju bilo zloupotreba koje bi se mogle očekivati s obzirom na motive nastanka tih popisa (eventualnog prikazivanja većeg broja kuća kako bi se tako povećala dozvoljena kvota sadnje loza). Da zaključim: spomenuti izvor je vjerodostojan i izuzetno važan za proučavanje stanovništva i rodova Dubrovačkog primorja i čitave Dubrovačke Republike.

Prilog: Dešifrirani popisi kuća Čepikuća³⁹

1577.

Kmetski kompleks A: 1. Katica Nikolina (GLUMAC); 2. Tomaš Nikolin (možda PEZER); 3. Matko Petrović (SVILAREVIĆ); 4. Raosav Petrović (ZBICE). Kmetski kompleks B: 5. Antun Đurđević (kao SLADOJEVIĆ, kasnije RUSIĆ); 6. Marić Raosaljić (patr. PAVLOVIĆ); 7. Vidoje Raićević (MAĆUN, kasnije KLIS); 8. Luka Petrović (vjerojatno TORLAK); 9. Radoje Petrović (vjerojatno TORLAK); 10. Mihajlo Petrović (vjerojatno TORLAK); 11. Mihoč Nikolić (kasnije HRDALO); 12. Marija Nikolina; 13. Sladoje Đurđević (kasnije SLADOJEVIĆ pa SLADE); 14. Ivan Andrić (BANDUR). Kmetski kompleks C: 15. Matijaš Pavlović (BOTURIĆ); 16. Đure Živković (kasnije ĐIK); 17. Medan Vlahušić; 18. Pavao Radićević (SRAMOTIĆ); 19. Stjepan Marković (BEŠLJA); 20. Nikola Raosaljić (TUROHAN); 21. Matijaš Božičković (kasnije MIHAJLOVIĆ); 22. Petar Pavlović (patr. PAVLOVIĆ II); 23. Raosav Đurđević (možda kao SLADOJEVIĆ); 24. Petar (Nikolin) LJUBISALJIĆ (ČUK); 25. Krile Ilin (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 26. Marica Cvjetkova (ČULE); 27. Vladislava Radulinova; 28. Raosav Stjepanović (HAĐIJA); 29. Petar Radulinović. Kmetski kompleks D: 30. Ivan Cvjetković; 31. Jakov Cvjetković; 32. Raosav Stjepanović (kasnije RADELJA); 33. Raosava Mihajlova (vjerojatno ANDRIJAŠI-MRŠE); 34. Krile Mihajlović; 35. Petar Ivanović; 36. Petar Radivojević. Kmetski kompleks E: 37. Petar Raosaljić (LALIĆ); 38. Ivan Božidarović (PASAREVIĆ); 39. Marko Nikolić (JELUŠIĆ); 40. Raosava Ivanova (SUĐA); 41. Nikola Tomašević; 42. Luka Petrović; 43. Medan (Petrović) kovač, kaznac; 44. Matijaš Petrović; 45. Martin BRATOVČIĆ; 46. Radić Sladojev; 47. Vlahuša Đurđević (DIMAK); 48. Jakov Pavlović.

1583.

Kmetski kompleks B: 1. Antun Đurđević (kao SLADOJEVIĆ, kasnije RUSIĆ), kaznac; 2. Sladoje Đurđević (kasnije SLADOJEVIĆ pa SLADE); 3. Ivan Andrić (BANDUR); 4. Luka Petrović (vjerojatno TORLAK); 5. Mihajlo Petrović (vjerojatno TORLAK); 6. Radoje Petrović (vjerojatno TORLAK); 7. Marija Nikolina; 8. Mihoč Nikolin (kasnije HRDALO); 9. Marić Raosaljić (patr. PAVLOVIĆ); 10. Stana Raićeva (MAĆUN, kasnije KLIS). Kmetski kompleks E: 11. Margarita Pavlova; 12. Matijaš Vlahušić (DIMAK); 13. Radoje Sladojević; 14. Klara Martinova (BRATOVČIĆ); 15. Klara Matijaševa; 16. Medan Petrović; 17. Luka Petrović; 18. Raosava Ivanova (SUĐA); 19. Nikola Tomašević; 20. Marko Nikolin (JELUŠIĆ); 21. Nikola Ivanović (PASAREVIĆ); 22. Petar (Raosaljić) LALIĆ. Kmetski kompleks A: 23. Katica Nikolina (GLUMAC); 24. Matijaš Nikolić (mož-

³⁹Izvornici tih popisa naznačeni su u bilješkama 1, 6 i 7.

da PEZER); 25. Matko Petrović (SVILAREVIĆ); 26. Raosav Nikolić (ZBICE). Kmetski kompleks C: 27. Petar Pavlović (patr. PAVLOVIĆ II); 28. Vladislava Radulinova; 29. Marica Cvjetkova (ČULE); 30. Krile Ilić (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 31. Petar Nikolić (ČUK-LJUBISLAVIĆ); 32. Pavao Ivanović; 33. Raosav Đurđević (možda kao SLADOJEVIĆ); 34. Mihajlo Matijašević (kasnije MIHAJLOVIĆ); 35. Nikola Raosaljić (TUROHAN); 36. Stjepan Marković (BEŠLJA); 37. Raosava Nikolina; 38. Pavao Raičević (SRAMOTIĆ); 39. Raosav Milanović; 40. Đure Živkov (kasnije ĐIK); 41. Matijaš Pavlović (BOTURIĆ); 42. Raosav Stjepanović (HAĐIJA). Kmetski kompleks D: 43. Petar Radivojević; 44. Petar Ivanović; 45. Krile Ivanović; 46. Ivan Cvjetković; 47. Vidoje Jakobović; 48. Jakov Cvjetković; 49. Raosava Mihajlova (vjerojatno ANDRIJAŠI-MRŠE); 50. Raosav Stjepanović (kasnije RADELJA).

1606.

Kmetski kompleks B: 1. Ivan Andrin (BANDUR), kaznac; 2. Božo Sladojev (kasnije SLADOJEVIĆ pa SLADE); 3. Marić Ivanov (kao SLADOJEVIĆ, kasnije RUSIĆ); 4. Marko Raosav (ŠARIĆ, kasnije VUČINA); 5. Mihoč (Nikolin) kamenar (kasnije HRDALO); 6. Marija Nikolina; 7. Marić Raosavić (patr. PAVLOVIĆ); 8. Vidoje Raičević (MAČUN, kasnije KLIS); 9. Luka Petrov (vjerojatno TORLAK); 10. Cvijeta Mihina (vjerojatno TORLAK); 11. Radoje Petrov (vjerojatno TORLAK). Kmetski kompleks A: 12. Marko Nikolin (GLUMAC); 13. Matijaš Nikolin (možda PEZER); 14. Petar Matkov (SVILAREVIĆ); 15. Raosav Klarić (ZBICE). Kmetski kompleks C: 16. Matijaš (Pavlović) BOTURIĆ; 17. Tomaš Antunov (kasnije ĐIK); 18. Tomaš Medanov; 19. Božidar Pavlov (SRAMOTIĆ); 20. Raosav Stjepanov (HAĐIJA); 21. Ivan Raosavov (TUROHAN); 22. Klara Ivanova; 23. Petar Sladojev (SLADOJEVIĆ, kasnije ĐURIĆ); 24. Marko Stjepanov (BEŠLJA); 25. Mihajlo Matijašev (kasnije MIHAJLOVIĆ); 26. Ivan Nikolin (ČUK-LJUBISLAVIĆ); 27. Nikola Krilin (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 28. Nikola Cvjetkov (ČULE); 29. Petar Pavlov (patr. PAVLOVIĆ II). Kmetski kompleks D: 30. Ivan Cvjetkov; 31. Nikola Mihajlov (vjerojatno ANDRIJAŠI-MRŠE); 32. Raosav Orsulic (kasnije RADELJA); 33. Krile Ivanov; 34. Raosav Petrova. Kmetski kompleks E: 35. Ivan Petrov (LALIĆ); 36. Nikola (Ivanov) PASAREVIĆ; 37. Petar Markov (JELUŠIĆ); 38. Mihajlo Ivanov (SUĐA); 39. Milica Nikolina; 40. Raosav Lučin; 41. Mihajlo Medanov; 42. Cvijeta Martinova (BRATOVČIĆ); 43. Petar Nikolin; 44. Matijaš Vlahušin (DIMAK); 45. Jakov Pavlov; 46. Miloš Matijašev.

1610.

Kmetski kompleks C: 1. Marko Stjepanov (BEŠLJA); 2. Matijaš (Pavlović) BOTURIĆ; 3. Stanula Đurdeva (ĐIK); 4. Tomaš Medanov; 5. Božidar Pavlov (SRAMOTIĆ); 6. Kata Raosava (HAĐIJA); 7. Ivan Raosavov (TUROHAN). Kmetski kompleks D: 8. Ivan Stjepanov (VLAŠIĆ); 9. Nikola Mihajlov (vjerojatno ANDRIJAŠI-MRŠE); 10. Stjepan Raosavov (kasnije RADELJA). Kmetski kompleks B: 11. Petar Lučin (vjerojatno TORLAK); 12. Cvijeta Mihajlova (vjerojatno TORLAK); 13. Radoje Petrov (vjerojatno TORLAK); 14. Marko Raosavov (ŠARIĆ, kasnije VUČINA); 15. Marić Ivanov (kao SLADOJEVIĆ, kasnije RUSIĆ); 16. Božidar Sladojev (kasnije SLADOJEVIĆ pa SLADE); 17. Ivan Andrin (BANDUR). Kmetski kompleks C: 18. Petar Sladojev (SLADOJEVIĆ, kasnije ĐURIĆ); 19. Mihajlo Matijašev (kasnije MIHAJLOVIĆ); 20. Ivan Nikolin (ČUK-LJUBISLAVIĆ); 21. Nikola Krilin (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 22. Nikola Cvjetkov (ČULE); 23. Matijaš Petrov (patr. PAVLOVIĆ II). Kmetski kompleks D: 24. Krile Ivanov; 25. Raosava Petrova. Kmetski kompleks A: 26. Marko Nikolin (GLUMAC); 27. Matijaš Nikolin (možda PEZER); 28. Petar Matkov (SVILAREVIĆ). Kmetski kompleks B: 29. Nikola Mihočev (kasnije HRDALO); 30. Marija Nikolina; 31. Marić Raosavov (patr. PAVLOVIĆ);

32. Raosava Vidojeva (MAĆUN, kasnije KLIS). Kmetски kompleks E: 33. Ivan Petrov (LALIĆ); 34. Veselica Stjepanova; 35. Nikola Ivanov (PASAREVIĆ); 36. Petar Markov (JELUŠIĆ); 37. Mihajlo Ivanov (SUĐA); 38. Milica Nikolina; 39. Raosav Lučić; 40. Mihajlo Medanov; 41. Miloš Matijašev; 42. Petar Nikolin; 43. Matijaš Vlahušić (DIMAK); 44. Jakov Pavlov.

1626.

Kmetски kompleks A: 1. Marko Nikolin (GLUMAC); 2. Matijaš Nikolin (možda PEZER); 3. Petar Matkov (SVILAREVIĆ); 4. Nikola Raosavljev (ZBICE). Kmetски kompleks B: 5. Nikola Mihočev (kasnije HRDALO); 6. Petar Marićev (patr. PAVLOVIĆ); 7. Matijaš Vidojev (MAĆUN, kasnije KLIS); 8. Kata Matijaševa (TORLAK); 9. Marić Ivanov (kao SLADOJEVIĆ, kasnije RUSIĆ); 10. Božo Sladojev kasnije SLADOJEVIĆ pa SLADE); 11. Ivan Božov (kasnije SLADOJEVIĆ pa SLADE); 12. Božo Ivanov (BANDUR); 13. Matijaš Ivanov (BANDUR). Kmetски kompleks C: 14. Marica Matijaševa (BOTURIĆ); 15. Ivan Petrov (ĐIK); 16. Božo Pavlov (SRAMOTIĆ); 17. Rade Lazarova (HAĐIJA); 18. Nikola Ivanov (TUROHAN); 19. Ivan Stjepanov (VLAŠIĆ); 20. Miho (Petrov?) SLADOJEV; 21. Stjepan Markov (BEŠLJA); 22. Ivan Nikolin (MRŠE-ANDRIJAŠI); 23. Kata Stjepanova (kasnije RADELJA); 24. Petar Sladojev (SLADOJEVIĆ, kasnije ĐURIĆ); 25. Mihajlo Matijašev (kasnije MIHAJLOVIĆ); 26. Nikola Krilin (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 27. Lucija Peričeva (ČUK-LJUBISLAVIĆ); 28. Marko Raosavljev (ŠARIĆ, kasnije VUČINA); 29. Marija Markova; 30. Nikola Cvjetkov (ČULE); 31. Katarina Petrova (vjerojatno PAVLOVIĆ II); 32. Stjepan TUŠIN; 33. Nikola Ivanov. Kmetски kompleks E: 34. Ivan Petrov (LALIĆ); 35. Petar (Nikolin) PASAREV; 36. Petar Markov (JELUŠIĆ); 37. Mihajlo Ivanov (SUĐA); 38. Pavao Raosavljev; 39. Vučica Mihajlov; 40. Matijaš Mihajlov; 41. Stojan Matijašev; 42. Ivan Nikolin; 43. Mihoč Nikolin; 44. Božo Raosavin (DUGONIĆ); 45. Petar Matijašev (DIMAK); 46. Klara Jakovljeva.

1642.

Kmetски kompleks A: 1. Marko BRAIČIN (GLUMAC); 2. Radivoj Vukašinov (vjerojatno PEZER); 3. Matko Petrov (SVILAREVIĆ); 4. Nikola Raosavov (ZBICE). Kmetски kompleks B: 5. Ivan Matijašev (TORLAK); 6. Marija Nikolina; 7. Nikola Mihajlov (kasnije HRDALO); 8. Marić Pavlov (patr. PAVLOVIĆ); 9. Matijaš Vidojev (MAĆUN, kasnije KLIS); 10. Boško Ivanov (SLADOJEVIĆ pa SLADE); 11. Matijaš (Ivanov) BANDUR; 12. Ivan (Ivanov) BANDUR; 13. Marić Ivanov (kao SLADOJEVIĆ, kasnije RUSIĆ). Kmetски kompleks C: 14. Božo Pavlov (SRAMOTIĆ); 15. Nikola Tomašević (vjerojatno ĐIK); 16. Anka Petrova (vjerojatno ĐIK); 17. Luka Ivanov (vjerojatno ĐIK); 18. Stjepan Lazarov (HAĐIJA); 19. Nikola Ivanov (TUROHAN); 20. Matijaš Ivanov (VLAŠIĆ); 21. Lovro Jakobov; 22. Ivan Nikolin (MRŠE-ANDRIJAŠI); 23. Andrija Stjepanov (kasnije RADELJA); 24. Đure Petrov (SLADOJEVIĆ, kasnije ĐURIĆ), kaznac; 25. Stjepan Markov (BEŠLJA); 26. Petar Mihajlov (kasnije MIHAJLOVIĆ); 27. Vukašin Mihajlov (kasnije MIHAJLOVIĆ); 28. Krile Nikolin (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 29. Marko Raosavov (ŠARIĆ, kasnije VUČINA); 30. Lucija Nikolina (ČUK-LJUBISLAVIĆ); 31. Nikola KEVELJA; 32. Nikola Cvjetkov (ČULE); 33. Raić Bošković (patr. PAVLOVIĆ II). Kmetски kompleks E: 34. Petar (Nikolin) PASARIĆ; 35. Nikola Božidarov (PASAREVIĆ); 36. Ivan Mihajlov (LALIĆ); 37. Matijaš (Ivanov) LALIĆ, kovač; 38. Ivan Milošev; 39. Petar Markov (JELUŠIĆ); 40. Mihajlo Ivanov (SUĐA); 41. Marica Nikolina; 42. Ivan Pavlov; 43. Stjepan Marićev (kasnije MARIČEVIĆ, MARIĆ); 44. Božo Raosavov (DUGONIĆ); 45. Vlaho Raićev; 46. Petar Matijašev (DIMAK); 47. Stjepan Matijašev (vjerojatno DIMAK, kasnije PERIĆ, ANĐELIĆ, ĐURA).

1668.

GRADAC: 1. Nikola Markov (GLUMAC); 2. Vuko Radovanov (vjerojatno PEZER); 3. Matko (Petrov) SVILAREVIĆ; 4. Đure (Nikolin) MIHOČEV (kasnije HRDALO); 5. Mihajlo Pavlov (patr. PAVLOVIĆ); 6. Vidoje Matijašev (MAČUN, kasnije KLIS); 7. Mihajlo Đurin (ĐIK); 8. Marko Božov (SRAMOTIĆ). **RADNIĆI:** 9. Stjepan Lazarov (HAĐIJA); 10. Nikola Ivanov (TUROHAN); 11. Mato Ivanov (VLAŠIĆ); 12. Radelja Stjepanov (kasnije RADELJA); **BRŽIĆI:** 13. Ivan Nikolin (ANDRIJAŠI-MRŠE); 14. Ivan Matijašev (TORLAK); 15. Petar Đurin (SLADOJEVIĆ, kasnije ĐURIĆ); 16. Marko Stjepanov (BEŠLJA); 17. Ivan Perin (MIHAJLOVIĆ); 18. Nikola Vlahov (MIHAJLOVIĆ); 19. Marić Ivanov (RUSIĆ); 20. Božo Ivanov (SLADOJEVIĆ, kasnije SLADE); 21. Andrija (Matijašev) BANDUR; 22. Marko Ivanov (PILATO); 23. Rade Nikolin (ZBICE); 24. Krile Nikolin (ČUK, kasnije KRILOVIĆ); 25. Petar Markov (ŠARIĆ, kasnije VUČINA); 26. Nikola (Ivanov) ČUK (-LJUBISLAVIĆ); 27. Ivan (Nikolin) ČULIN; 28. Raić Božidarović (patr. PAVLOVIĆ); 29. Mato (Ivanov) LALIĆ; 30. Nikola Petrov (PASARIĆ); 31. Luka (Markov) JELUŠIN; 32. Marija Matina (SUĐA); 33. Stjepan Marićev (kasnije MARIĆEVIĆ, MARIĆ); 34. Nikola Ivanov (PASARIĆ); 35. Mato Petrov (DIMAK); 36. Stjepan Božov (DUGONIĆ); 37. Mihajlo Stjepanov (PERIĆ, nekoć vjerojatno DIMAK, kasnije ANĐELIĆ I ĐURA).

1673/4.

GRADAC: 1. Nikola Markov GLUMAC (7); 2. Radivoj Vukmanović (vjerojatno PEZER) (6); 3. Nikola Petrov SVILAREVIĆ (8); 4. Đure Nikolin MIHOJEV (kasnije HRDALO) (4); 5. Mihajlo Pavlov (patr. PAVLOVIĆ) (7); 6. Vidoje Matijašev MAČUNOV (kasnije KLIS) (5); 7. Mihajlo Đurin ĐIK (5); 8. Marko Božov SRAMOTIĆ (2) + Ivan STOJAN (4+1). **RADNIĆI:** 9. Stjepan Lazarov HAĐIJA (5); 10. Nikola Ivanov TUROHAN (5); 11. Mato Ivanov VLAHOVIĆ (VLAŠIĆ) (6+1); 12. Radelja Stjepanov (kasnije RADELJA) (5+1); **BRŽIĆI:** 13. Ivan Nikolin (ANDRIJAŠI-MRŠE) (10+1); 14. Ivan Matijašev TORLAK (3); 15. Petar Đurin (SLADOJEVIĆ, kasnije ĐURIĆ) (6+1); 16. Stjepan Markov BEŠLJA (5); 17. Ivan Petrov (MIHAJLOVIĆ) (8); 18. Nikola Vlahov (MIHAJLOVIĆ) (8); 19. Marić Ivanov RUSIĆ (6); 20. Božo Ivanov SLADOJEVIĆ (kasnije SLADE) (6+1); 21. Andrija Matijašev BANDUR (7); 22. Marko Ivanov PILATO (5); 23. Raosav Nikolin ZBICE (5); 24. Krile Nikolin ČUK (kasnije KRILOVIĆ) (5); 25. Petar Markov ŠARA (kasnije VUČINA) (7); 26. Nikola Ivanov ČUK (-LJUBISLAVIĆ) (5); 27. Ivan Nikolin ČULE (3) + Petar Mitrov (PLEŠTINA, kasnije ČULE) (5); 28. Raić Božidarović (patr. PAVLOVIĆ) (8); 29. Ivan (Mihov) LALIĆ (5) 30. Mato Ivanov LALIĆ (6); 31. Nikola Petrov PASARIĆ (9); 32. Luka Markov JELUŠIN (2); 33. Raosav Matin (SUĐA) (5); 34. Stjepan Marićev (kasnije MARIĆEVIĆ, MARIĆ) (6+1); 35. Nikola Ivanov PASARIĆ (2+2) + Đure Mitrović (2); 36. Antun Stjepanov DUGONIĆ (4); 37. Mato Petrov DIMAKOV (4); 38. Mihajlo Stjepanov PERIĆ (nekoć vjerojatno DIMAK, kasnije ANĐELIĆ i ĐURA) (2).

1831.

GRADAC: 1. Đuro (Mihov) MAROJE-ZBICE (nekoć ZBICE) (4); 2. Marija (udova Stjepana) PEZER (nekoć DRAŽIĆ) (1) + Petar (Vickov) ANDRIJAŠI (10); 3. Mato (Ivanov) SVILARIĆ (nekoć SVILAREVIĆ) (7); 4. Ivan (Nikolin) HRDALO (9); 5. Petar (Matov) KLIS (nekoć MAČUN) (4); 6. Mato (Mihov) KLIS (nekoć MAČUN) (4); 7. Petar (Nikolin) VRTIPRAH (7); 8. Stjepan (Nikolin) VRTIPRAH (6); 9. Mato (Mihov) ĐIK (7); 10. Đuro (Nikolin) ĐIK (5); **RADNIĆI:** 11. Ivan (Stjepanov) HAĐIJA (5); 12. Ivan (Nikolin) ZVONE (4); 13. Mato (Petrov) VLAŠIĆ (5); 14. Stjepan (Radov) GOGA (8); 15. Rado (Petrov) RADELJA (9); **BRŽIĆI:** 16. Petar (Nikolin) ĐURIĆ (nekoć SLADOJEVIĆ) (9); 17. Stjepan (Nikolin) PENDO (nekoć GLAVIĆ) (5); 18. Nikola (Vickov)

ANDRIJAŠI (10); 19. Petar (Nikolin) ČURČIJA (nekoć MRNAREVIĆ) (6); 20. Vlaho (Nikolin) ČURČIJA (nekoć MRNAREVIĆ) (5); 21. Ivan (Ivanov) SLADE (nekoć SLADOJEVIĆ) (5); 22. Ivan Andrijin BANDUR (4); 23. Stjepan(Markov) PILATO (1) + Miho Stjepanov PILATO (nekoć GOGA) (9); 24. Petar (Nikolin) KRILOVIĆ (nekoć VLAŠIĆ) (8); 25. Miho (Mihov) VUČINA (nekoć ŠARIĆ) (4); 26. Mato (Nikolin) LJUBISLAVIĆ (-ČUK) (7); 27. Nikola Mihov ČULE (nekoć PLEŠTINA) (5); 28. Petar (Ivanov) ČULE (nekoć PLEŠTINA) (3) + Ivan (Baldov) BRBORA (5); 29. Mato (Đurov) LALIĆ (4); 30. Marko (Stjepanov) RABAĐIJA (nekoć PASAREVIĆ) (9); 31. Miho (Nikolin) LJUBISLAVIĆ (-ČUK) (5); 32. Mato (Markov) MARIČEVIĆ (kasnije MARIĆ) (10); 33. Petar (Petrov) PASARIĆ (nekoć PASAREVIĆ) (5); 34. Vicko (Petrov) PASARIĆ (nekoć PASAREVIĆ) (7); 35. Mato (Baldov) PASARIĆ (nekoć PASAREVIĆ) (4); 36. Ivan (Petrov)ĐURA (nekoć DIMAK) (6); 37. Petar (Matov) DELALIJA (1).

1890.

BRŽIĆI: 1. Ana udova Ivana ĐURA (nekoć DIMAK) (2); 2. Petar Andrijin ĐURA (nekoć DIMAK) (4); 3. Ivan Petrov Delalija (4); 4. Mato Baldov PASARIĆ (nekoć PASAREVIĆ) (6); 5. Ivan Petrov PASARIĆ (nekoć PASAREVIĆ) (8); 6. Rado Đurov PASARIĆ (nekoć PASAREVIĆ) (3); 7. Marko Matov MARIĆ (nekoć MARIČEVIĆ) (15); 8. Nikola Mihov LJUBISLAVIĆ-ČUK (4); 9. Ivan Markov RABAĐIJA (nekoć PASAREVIĆ) (9); 10. Mato Markov MARIĆ (nekoć MARIČEVIĆ) (4); 11. Đuro Đurov LALIĆ (4); 12. Petar Ivanov BRBORA; 13. Baldo Ivanov BRBORA; 14. Miho Nikolin ČULE (nekoć PLEŠTINA) (9); 15. Klara udova Mata LJUBISLAVIĆ-ČUK (1) + Vido Andrijin KRISTE (8); 16. Miho Mihov VUČINA (nekoć ŠARIĆ) (7); 17. Josip Markov MARČINKO (7); 18. Stjepan Nikolin KRILOVIĆ (nekoć VLAŠIĆ) (8); 19. Rado Stjepanov PILATO (nekoć GOGA) (5); 20. Miho Nikolin PILATO (nekoć GOGA) (5); 21. Stjepan Mihov PILATO (nekoć GOGA) (7); 22. Ivan Ivanov BANDUR (5); 23. Andrija Ivanov BANDUR (7); 24. Ivan Ivanov SLADE (nekoć SLADOJEVIĆ) (5); 25. Nikola Vlahov ČURČIJA (nekoć MRNAREVIĆ) (10); 26. Ivan Ivanov ČURČIJA (nekoć MRNAREVIĆ) (7); 27. Petar Vlahov ČURČIJA (nekoć MRNAREVIĆ) (1); 28. Mato Nikolin ANDRIJAŠI-MRŠE (14); 29. Vicko Ivanov ANDRIJAŠI-MRŠE (8); 30. Mato Stjepanov PENDO (nekoć GLAVIĆ) (8); 31. Nikola Petrov ĐURIĆ (nekoć SLADOJEVIĆ) (11); 32. Ana udova Ivana ĐURIĆ (nekoć SLADOJEVIĆ) (2); **GRADAC:** 33. Mato Stjepanov VRTIPRAH (6); 34. Nikola Petrov VRTIPRAH (8); 35. Marko Đurov DOLINA (5); 36. Petar Mihov ĐIK (3); 37. Đuro Matov KLIS (nekoć MAČUN) (6); 38. Miho Matov KLIS (nekoć MAČUN) (7); 39. Petar Matov KLIS (nekoć MAČUN) (11); 40. Petar Matov ĐIK-MAROJE (1) + Kata žena Mata KLIS (nekoć MAČUN) (1); 41. Ivan Ivanov SVILARIĆ (nekoć SVILAREVIĆ) (7); 42. Nikova Petrov ANDRIJAŠI-MRŠE (9); 43. Nikola Nikolin HRDALO (9); 44. Nikola Stjepanov HRDALO (6); **RADNIĆI:** 45. Stjepan Ivanov HAĐIJA (9); 46. Nikola Ivanov ZVONE (5); 47. Vlaho Matov VLAŠIĆ (10); 48. Marija udova Stjepana VLAŠIĆ (9); 49. Kata udova Stjepana GOGA (1); 50. Rado Nikolin GOGA (8); 51. Rado Petrov RADELJA (1) + Nikola Ivanov HRDALO (12).

N e n a d V e k a r i ć

BOND MEN'S HOUSES IN THE DUBROVNIK LITTORAL
IN THE 16TH AND 17TH CENTURIES – ČEPIKUĆE*Summary*

In order to stimulate the production of wheat, as well as to keep the monopoly on wine-production, the Dubrovnik authorities limited to their subjects the planting of vine. A special commission periodically inspected the fields, cutting the vine that would exceed the quota. A protocol would accompany such action, containing the list of house owners by the villages, or by the blocks of bondmen's houses within one particular settlement.

Several such lists from the Dubrovnik Littoral area, from the 16th century an the first half of the 17th century, have been preserved. By analyzing the lists from the 1577-1642 period – the lists not containing any family names, but only patronymic markers – and by comparing changes in the first names from one list to another, as well as the house owners distribution within the village or within the block of bondmen's houses, the houses and families of the village of Čepikuće were identified and their continuity with the 1673/4 list was determined. Since, based upon other sources and by the use of other »non-genealogic« methods, the families of the Dubrovnik Littoral can only be followed successfully and systematically since the end of the 17th century (family names being recorded very seldom, and in total absence of registers of births, marriages and deaths), the limits of our knowledge of these families have been shifted for a hundred years or more.

It has been determined that all homes (»fire-places«) from the year 1673/4, excepting one, also existed in 1577; in addition to those, some other existed in 1577, which later died down in the course of the hundred years. This confirmed our knowledge that a strong decline in population occurred in the 17th century and that there were no significant migrations. It is of special importance that the analysis proved that the lists created upon the cutting of vine were a reliable source to deduce on the number of houses, and thus on the entire population of the Dubrovnik Littoral and the Ragusan (Dubrovnik) Republic as a whole.